

N:o 39.

Ank. till Riksd. kansli den 6 april 1888, kl. 3 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i vissa delar af förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster den 11 juli 1862.

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *N. Nilsson* i Skärhus, med hvilken herr *C. G. Bruse* instämt, afgifven motion, n:o 76, hvaruti föreslås åtskilliga ändringar i förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster den 11 juli 1862.

Följande den ordning, som uti motionen iakttagits, vill utskottet först erinra, att uti § 9 mom. 1 af nämnda förordning stadgas, att afgifter, som af en församling till dess presterskap utgöras, icke få användas till aflönande af annan församlings prest, icke heller inkomster, hvilka tillkomma presterskapet antingen till följd af bidrag utaf församlingen gemensamt, såsom då, till löneförbättring för presterskapet, hemman och lägenheter blifvit inköpta och andra fördelar anskaffade, eller ock från enskilda personers för samma ändamål gjorda anslag och donationer. Motionären, som för sin del finner billigt, att lönen för kyrkoherde bestämmes till högst 4,000 kronor, anser, att, såvida på grund af de anförda bestämmelserna en kyrkoherdes löneinkomster skulle öfverstiga nämnda belopp, öfverskottet borde, i det fall att församlingen genom inköpande af hemman eller lägenheter eller anskaffande af andra fördelar dertill bidragit, genom motsvarande indragning af nämnda fördelar tillfalla församlingen, men i annat fall anslås till behöfvande prest inom annan församling.

Då det enligt motionärens uppfattning strede mot allmänna rättsmed-

vetandet, att staten bidroge till presterskapets aflöning, under det att åtskilliga prestmän vore i åtnjutande af allt för öfverflödiga inkomster, önskar motionären vidare, att alla de i mom. 2 af § 9 uppräknade förmåner, som blifvit af staten åt presterskapet upplättna, måtte till statsverket indragas; i sammanhang hvarmed mom. 3 i samma § borde ändras i syfte att förekomma anvisande af nya statsanslag för ifrågakvarande ändamål.

Den i mom. 1 af § 6 stadgade tid af 50 år, för hvilken de afgifter, som trädt i stället för tionden, blifvit bestämda att utgå, anser motionären, med afseende å möjligen inträffande prisförändringar, vara allt för lång och vill därför hafva densamma utbytt mot en tid af 25 år.

I § 7 stadgas, att åtskilliga s. k. extra ordinarie afgifter till presterskapet skola vid löneroglering utbytas mot vissa för samma tid och efter samma grunder som tiondeersättningen till beloppet bestämda utskylder, hvilka böra så beräknas, att all betalning till presterskapet för särskilda förrättningar *kan* upphöra. Då detta stadgande enligt motionärens förmenande ej vore tillräckligt tydligt och derigenom föranleddes missförstånd, borde ordet »kan» utbytas mot ordet »skall».

Slutligen anser motionären, dels att presterskapet bör sjelft bära de kostnader, som kunna vara med uppbörden af dess löneinkomster förenade, och dels att församlingen icke bör gemensamt ansvara för afgifter, som till församlingens presterskap anslagits.

I öfverensstämmelse med hvad han sålunda anført, föreslår motionären, att Riksdagen för sin del ville besluta, att förordningen angående allmänt ordnande af presterskapets inkomster må förändras sålunda:

a) att första delen af mom. 1 i § 6 må lyda:

All tionde, vare sig tertial-, smör-, fisk- eller qvicktionde, utbytes mot bestämda afgifter för en tid af tjugufem år;

b) att den delen af § 7, som börjar med orden »börande dessa afgifter — —» och slutar med: »kan upphöra», erhåller denna lydelse: börande dessa afgifter så beräknas, att all betalning till presterskapet för särskilda förrättningar skall upphöra;

c) att momenten 1 och 2 § 9 må lyda så:

Mom. 1. Som lön åt kyrkoherde får icke anslås högre inkomst än fyra tusen kronor, hvadan lönen till de kyrkoherdar, som innehafva mindre pastorat, kan efter omständigheterna bestämmas till lägre belopp än det nyssnämnda. Om uti pastorat, som utgöras af en eller flera församlingar, någon eller några af församlingarna fordom förlänat dess presterskap afkomsten af hemman och lägenheter eller anskaffat andra fördelar, skall, vid inträffande löneroglering, hvarje församling återbekomma den af församlingen gjorda förläningen eller så mycket deraf, att i hvarje fall kyrkoherden

icke får uppbära mer än en till 4,000 kronor uppskattad löneinkomst. Om dylika förläningar icke blifvit gjorda, och kyrkoherdens löneinkomster ändock öfverstiga 4,000 kronor, så må det öfverskjutande beloppet anslås till behöfvande prest inom annan församling.

Mom. 2. De inkomster, som grunda sig på statsanslag i kontanta penningar, kronotionde och hemmansräntor eller på arrenden för de af kronan upplåtna stam-, annex- och mensalhemman, som icke nödvändigt behöfvas till bostadsboställe, skola till kronan indragas.

d) att den i mom. 3 § 9 förekommande mening: »eller ock. rörande anvisande af nytt anslag» må helt uteslutas.

e) att mom. 1 § 11 må erhålla denna lydelse: För uppbörden af församlingens afgifter till presterskapet eger den utse en eller flera personer, hvilka, mot ersättning af presterskapet, upptaga och under församlingens gemensamma ansvar till presterskapet aflemna och redovisa dessa afgifter, dock med vilkor, att församlingen icke är skyldig att tillskjuta afgifter för de församlingsmedlemmar, som sakna tillgångar att sjelfva betala de dem påförda utskylder till presterskapet.

Rörande tillkomsten af den ifrågavarande förordningen och särskildt de i densamma meddelade bestämmelser om tiden för uppgjord lönereglerings bestånd vill utskottet här erinra, att rikets ständer i skrifvelse den 6 juli 1857 — med hänvisning till de flerfaldiga olägenheter, som voro förenade med det då gällande sättet för presterskapets aflöning — anhöllo, att en fullständig utredning af presterskapets inkomster måtte verkställas och ett derpå grundadt förslag till allmän lönereglering uppgöras. Rikets ständer angåfvo i samma skrifvelse vissa hufvudgrunder, hvilka enligt deras åsigt borde vid den föreslagna löneregleringen tillämpas, och upptogo deribland, att all tionde borde uthytas mot en gång för alla bestämda afgifter. I anledning af denna skrifvelse lät Kongl. Maj:t verkställa en utredning i ämnet och framlade för rikets ständer vid 1859—1860 års riksdag de grunder, hvilka borde enligt Kongl. Maj:ts tanke vid den ifrågavarande lagstiftningen lända till efterrättelse. Kongl. Maj:ts förslag skilde sig från rikets ständers bland annat deruti, att enligt det förstnämnda de i stället för tionden trädande afgifter skulle bestämmas för en tid af 50 år, icke för all framtid. Detta godkändes nu af rikets ständer med det af dem gjorda tillägg, att tiden af 50 år skulle räknas från regleringens fastställande, oansedt tillämpning af regleringen ej genast kunde börja.

I öfverensstämmelse med föreskrifterna i 1862 års förordning hafva, enligt hvad utskottet inhemtat, löneregleringar nu mera blifvit uppgjorda och af Kongl. Maj:t fastställda för samtliga pastorat i riket, med undantag af ett enda, der särskilda omständigheter lagt hinder i vägen därför. Då alla dessa löneregleringar äro grundade på och innebära en tillämpning af de i förordningen meddelade bestämmelser, lära ändringar i dessa bestämmelser, så vidt de beröra det inbördes rättsförhållandet mellan församling och presterskap, icke kunna vinna tillämpning förr än löneregleringarna upphört att gälla.

Af motionens lydelse framgår icke med full tydlighet, huru vida motionären med sitt förslag om den i § 6 mom. 1 omförmälda tids nedsättande till 25 år endast åsyftat, att, efter nu gällande löneregleringars utgång, nya löneregleringar icke skulle få fastställas för längre tid än 25 år, eller om hans förslag afser förkortning af den tid, för hvilken redan fastställda löneregleringar skola gälla. Har motionärens syfte varit det förstnämnda, så synes frågan vara allt för tidigt väckt, då någon praktisk fördel af motionens godkännande i allt fall icke skulle kunna vinnas förr än efter 25 års förlopp.

Om motionären deremot åsyftat att förkorta tiden för redan fastställda löneregleringars giltighet, så resa sig stora betänkligheter mot ett sådant förslag. Då löneregleringen eger karakteren af ett mellan församlingen och dess presterskap upprättadt aftal, grundadt på bestämmelserna i 1862 års förordning och fastställt af Kongl. Maj:t att gälla för en tid af femtio år, torde lagstiftaren svårigen kunna utan rättskränkning förordna, att sådant aftal skall före utgången af den bestämda tiden upphöra att gälla. Det bör härvid icke förbises, att med löneregleringarna åsyftats icke blott presterskapets utan ock församlingarnas fördel, samt att församlingarna i hvarje fall haft tillfälle att vid regleringens uppgörande bevaka sin rätt.

På sålunda anförda skäl får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 april 1888.

På lagutskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.
